

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

Eerste aanvullingswet nieuw Wetboek van Strafvordering

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Rechters, officieren van justitie, advocaten, politiemensen, medewerkers van bijzondere opsporingsdiensten, medewerkers van gevangenissen en de reclassering, medewerkers van Slachtofferhulp Nederland, medewerkers van overige strafrechtketenorganisaties, burgers

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Organisaties uit de strafrechtketen, advocaten

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Bij de voorbereiding en totstandkoming van de wetsvoorstellen binnen het project nieuw Wetboek van Strafvordering zijn de politie, de bijzondere opsporingsdiensten, de Koninklijke marechaussee, het openbaar ministerie, de Rechtspraak, de advocatuur, de tenuitvoerleggingsorganisaties en, afhankelijk van het onderwerp, ook andere uitvoeringsorganisaties intensief betrokken. Ook de onderdelen uit de eerste aanvullingswet bij het nieuwe wetboek zijn besproken met bovengenoemde partijen. Dat gebeurde door conceptartikelen te bespreken in een speciale werkgroep (de Gecombineerde werkgroep Strafvordering).

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Het Wetboek van Strafvordering is van groot belang voor het goed functioneren van de rechtsstaat. Het biedt de noodzakelijke basis voor criminaliteitsbestrijding en de rechtsbescherming van burgers. Het bevat de spelregels voor de opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten, en voor de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen. Er staat bijvoorbeeld in wie welke opsporingsbevoegdheden mag uitoefenen en onder welke omstandigheden. Het Wetboek van Strafvordering waarborgt bovendien de grond- en mensenrechten van iedere burger, verdacht of onverdacht.

Een aantal ontwikkelingen hebben ertoe aanleiding gegeven om het huidige wetboek ingrijpend te moderniseren. De aanvullingswet is onderdeel van het wetgevingsproject nieuw Wetboek van Strafvordering.

Artikel 107 van de Grondwet draagt de wetgever op het strafprocesrecht in een algemeen wetboek te regelen. Een goede uitvoering van deze grondwettelijke opdracht vereist daarom dat de uitgangspunten en de systematiek van het Wetboek van Strafvordering op orde zijn. Dat is nu in onvoldoende mate het geval. Het huidige wetboek stamt uit 1926. Dit wetboek is systematisch niet meer op orde; het gaat uit van een verouderd beeld van maatschappij en rechtspleging. Het huidige wetboek is ook onoverzichtelijk en ontoegankelijk geworden door de vele wijzigingen in dit wetboek in de afgelopen jaren. Daarnaast weerspiegelt het huidige wetboek niet het geldende strafprocesrecht, omdat belangrijke jurisprudentie niet is gecodificeerd. Het huidige wetboek is niet (voldoende) toegesneden op nieuwe technologieën, zoals digitale vormen van communicatie binnen de strafrechtketen en digitale vormen van opsporing. Het biedt mede daardoor onvoldoende mogelijkheden om in te spelen op cybercrime en digitale verschijningsvormen van (klassieke) criminaliteit en digitale opsporing. Tot slot kan het huidige wetboek op onderdelen worden gestroomlijnd en vereenvoudigd, waardoor onder meer administratieve lasten kunnen worden verminderd.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De noodzaak voor een nieuw wetboek is ontstaan, doordat de strafrechtelijke handhaving van bijzondere wetten een veel belangrijkere plaats is gaan innemen. Daarnaast is de rol tussen de strafvorderlijke actoren veranderd. Op het gebied van straffen en maatregelen zijn de regeling en de praktijk van strafvordering ingrijpend veranderd. Die veranderingen hebben er in belangrijke mate aan bijgedragen dat de systematiek van het wetboek niet langer adequaat is. Verder is de strafrechtspleging in de afgelopen eeuw veel internationaler geworden. In de loop van jaren zijn steeds meer bepalingen over rechtshulpverlening in het wetboek opgenomen, hetgeen heeft geleid tot een weinig inzichtelijke nummering en systematiek. Ten slotte zijn nieuwe technieken beschikbaar gekomen die meebrengen dat de wijze waarop de strafvordering plaatsvindt is gemoderniseerd en verder kan worden gemoderniseerd.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Een actueel, goed geordend en overzichtelijk Wetboek van Strafvordering is van groot belang voor zo'n 100.000 mensen die werken in dienst van de rechtstaat: rechters en officieren van justitie, advocaten, politiemensen en medewerkers van bijzondere opsporingsdiensten, medewerkers van gevangenis en van de reclassering. De noodzaak van een nieuw Wetboek van Strafvordering wordt dan ook onderschreven door alle partijen in de strafrechtketen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

N.v.t.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

N.v.t.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

De doelen van het nieuwe wetboek zijn het aanbrengen van een systematische opzet, het vereenvoudigen van het voorbereidend onderzoek en de opsporingsbevoegdheden, het invoeren van een duidelijke regeling van de bevoegdheden en procespositie van de verschillende deelnemers aan het strafproces, het faciliteren van een digitaal strafproces, het stroomlijnen van procedures in het vooronderzoek en het stimuleren van een voortvarende procesgang en het zoveel mogelijk afronden van het onderzoek vóór de inhoudelijke behandeling op de zitting. Het doel van deze aanvullingswet is het aanbrengen van enkele aanvullende onderwerpen in de eerste vaststellingswet, het aanpassen van de vaststellingswetten naar aanleiding van recente ontwikkelingen en het herstellen van enkele omissies van technische aard uit de vaststellingswetten. Het wetsvoorstel voor de eerste vaststellingswet is bij de Tweede Kamer in behandeling (Kamerstukken II 2023/23, 36327). Het wetsvoorstel voor de tweede vaststellingswet is aanhangig voor advies bij de Raad van State sinds april 2024.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

N.v.t.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

N.v.t.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

N.v.t.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

N.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleids optie?

N.v.t.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

N.v.t.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Dit wetsvoorstel voorziet in benodigde aanvullingen en wijzigingen van de twee vaststellingswetten van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. De aanvullingen betreffen o.a. het invullen van de in de eerste vaststellingswet gereserveerde onderdelen. In de aanvullingswet is ook rekening gehouden met wensen vanuit de Tweede Kamer zoals deze naar voren zijn gebracht in de verslagen bij de eerste vaststellingswet. De eerste aanvullingswet bevat de volgende onderwerpen:

- regeling van procesafspraken;
- strafvorderlijke gegevensverwerking;
- aanpassing van de bepalingen over onderzoek met betrekking tot het lichaam;
- verbetering van de regeling van de buitengerechtelijke afdoening;
- aanpassing van enkele onderdelen van de deskundigenregeling;
- strafvordering op zee en in de lucht;
- herstructurering van (bijzondere) voorwaarden en het toezicht op de naleving;
- vormgeving van het vernietigen van gegevens als strafrechtelijke maatregel;
- aanpassing van artikel 1.1.1 aan de internationale ontwikkelingen;
- aanpassing van de bepalingen met betrekking tot het bewaren van sporendragers;
- introductie van een nieuwe heimelijke bevoegdheid;
- mogelijkheid van het verstrekken van niet strafbare gegevens aan de beslagene;
- herstel omissies uit de 2 vaststellingswetten van het nieuwe wetboek;
- toevoegen nieuwe recente wetgeving aan het nieuwe wetboek.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Bij de voorbereiding en totstandkoming van dit wetsvoorstel de politie, de bijzondere opsporingsdiensten, de Koninklijke marechaussee, het openbaar ministerie, de Rechtspraak, de advocatuur, de tenuitvoerleggingsorganisaties en, afhankelijk van het onderwerp, ook andere uitvoeringsorganisaties intensief betrokken zodat er goed rekening gehouden kan worden met de uitvoerbaarheid voor de ketenorganisaties (zie ook 2a).

Voor wat betreft het doenvermogen: er zijn meerdere wijzen waarop er in het nieuwe wetboek rekening is gehouden met het doenvermogen van burgers. De rechtspositie van de verdachte is verder versterkt, onder andere door uitbreiding van de verplichting om verdachten voor aanvang van het verhoor te informeren over hun rechten. Op deze wijze worden verdachten beter in staat gesteld hun procespositie te bepalen en verdediging te voeren. Ten aanzien van de getuige wordt vastgelegd dat hij over de voor hem geldende plichten en rechten wordt geïnformeerd. Ook zijn er aanvullende waarborgen in het nieuwe wetboek opgenomen voor minderjarige getuigen. Daarnaast voorziet het wetboek in een regeling die belanghebbenden, waaronder slachtoffers en nabestaanden, in staat stelt om – zo nodig bij de rechter – te klagen als de politie of het openbaar ministerie niet of onvoldoende zouden opsporen of vervolgen. Ook op andere vlakken wordt in het nieuwe wetboek met het doenvermogen van burgers rekening gehouden. Zo worden professionele deelnemers aan het strafproces verplicht om vastgelegde berichten langs elektronische weg over te dragen. Voor de burger gaat deze verplichting alleen gelden als hij door een advocaat wordt bijgestaan.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

N.v.t.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

In Boek 9 van het wetsvoorstel van de eerste vaststellingswet is een bepaling opgenomen inzake de evaluatie van het nieuwe wetboek (artikel 9.1). Daarin is conform de aanwijzingen voor de regelgeving bepaald dat de minister voor Rechtsbescherming en de minister van Justitie en Veiligheid binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering aan beide kamers van de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het wetboek in de praktijk te sturen. Omdat deze eerste aanvullingswet straks opgaat in het uiteindelijke nieuwe wetboek, geldt die evaluatiebepaling ook voor het voorstel van de eerste aanvullingswet.